

Informatieblad Effectendienstverlening

Inleiding

Dit informatieblad maakt deel uit van de Overeenkomst Effectenverlening van Bank ten Cate & Cie N.V. Het doel van dit informatieblad is een kort overzicht te geven van wat beleggen in het algemeen en meer specifiek beleggen bij Bank ten Cate & Cie betekent en welke risico's hieraan verbonden zijn. Dit informatieblad geldt voor de navolgende dienstverlening:

- Execution only.
- Beleggingsadvies.
- Vermogensbeheer.
- Bewaring van effecten.

Voor het beleggen in meer risicovolle effecten zoals opties, futures en overige derivaten zijn aanvullende overeenkomsten met de bank noodzakelijk. Ook indien u het volledige beheer van uw portefeuille aan de bank wil overdragen, is daarvoor een aparte overeenkomst vereist.

Op de effectendienstverlening van Bank ten Cate & Cie zijn de Voorwaarden Effectendienstverlening van toepassing zoals u die ontvangen heeft bij de overeenkomst.

Beleggen en risico's

De samenstelling van uw portefeuille moet passen bij uw persoonlijke situatie. Beleg alleen geldt dat u niet direct nodig heeft voor uw levensonderhoud of directe noodzakelijke uitgaven.

Indien u het geld bestemd heeft voor een noodzakelijke toekomstige uitgave, of u het nodig heeft om nu of in de toekomst in uw inkomen te voorzien, zijn dit in ieder geval indicaties om het geld risicomijdend te beleggen. Daarbij geldt tevens dat hoe eerder u het nodig heeft, hoe minder risico u kunt nemen. Heeft u het geld nodig voor noodzakelijke uitgaven in de nabije toekomst, dan kunt u het beter op een deposito zetten.

U dient zich te realiseren dat alle vormen van beleggen aanzienlijke risico's meebrengen. Stel u vooraf goed op de hoogte van deze risico's en neem geen risico's die u niet kunt overzien. Begin dus als onervaren belegger niet direct met ingewikkelde beleggingsconstructies. Realiseert u zich verder dat risico en rendement altijd aan elkaar gekoppeld zijn. Hoe groter de kans op een hoog rendement, hoe groter ook de kans op aanzienlijke verliezen. Staar u dus niet blind op resultaten uit het verleden; deze bieden geen garantie voor de toekomst.

Een middel om de risico's te beperken is om uw beleggingen te spreiden, bijvoorbeeld over bedrijven, bedrijfstakken, landen en valuta. Daarnaast kan spreiding plaatsvinden naar verschillende vormen van effecten. U kunt bijvoorbeeld beleggen in obligaties, aandelen, onroerend goed fondsen en liquiditeiten. Van deze beleggingsvormen is een belegging in aandelen het meest risicovol. Naarmate u voorzichtiger wilt beleggen, verdient het aanbeveling een kleiner deel van uw portefeuille in aandelen te beleggen. De minst risicovolle vorm van beleggen is een belegging in liquiditeiten (= sparen). Deze vorm van beleggen valt echter buiten het kader van dit informatieblad.

De adviseurs van de bank kunnen u helpen en eventueel adviseren bij de structurering van de portefeuille. De risico's van de specifieke beleggingsvormen worden hieronder nader belicht.

Voor de risico's van opties, futures en andere derivaten verwijzen wij naar de informatie die u verstrekt wordt bij het afsluiten van de hiervoor noodzakelijke aanvullende overeenkomsten.

Risico's van aandelen

Als aandeelhouder bent u in feite eigenaar van een deel van het bedrijf. De waarde van uw aandeel en de hoogte van de dividenduitkering zijn onder andere afhankelijk van de resultaten van het bedrijf. Gaat het goed met een bedrijf, dan deelt u mee in de winst door een hogere koers en/ of het ontvangen van dividend (= winstuitkering). Gaat het slecht met een bedrijf, dan zal geen dividend worden uitgekeerd en kan in een extreme

situatie de waarde van het aandeel zelfs teruglopen naar nul. Daarnaast kunnen aandelenkoersen sterk fluctueren en zullen deze bijvoorbeeld reageren op positieve of negatieve berichten, zowel over de macro-economische ontwikkelingen, als over de onderneming zelf. Het risico kan bovendien per onderneming sterk verschillen. Aandelen bieden kortom een onzeker rendement terwijl u daarnaast de kans loopt uw inleg te verliezen.

Risico's van onroerend goed

Onroerend goed heeft over het algemeen een stabielere waarde dan een bedrijf. Risico's blijven evenwel bestaan en hangen samen met de renteontwikkeling, de algemene economische ontwikkelingen en de politieke stabiliteit van het land waarin het onroerende goed gelegen is. Omdat beleggen in fysiek onroerend goed veelal een groot belegbaar bedrag vergt, maken de meeste beleggers gebruik van een onroerendgoedfonds. Ook voor onroerend goed geldt dat het rendement onzeker is en dat u de kans loopt uw inleg te verliezen.

Risico's van obligaties

Als u in obligaties belegt, leent u in feite geld aan een onderneming of instantie. Over de lening wordt over het algemeen een vooraf vastgesteld rentepercentage vergoed. Zowel ten aanzien van de lening als ten aanzien van de rente loopt u het risico dat de uitgevende onderneming of instantie in betalingsproblemen raakt en uiteindelijk niet zal kunnen (terug)betalen. Dit risico is vanzelfsprekend kleiner bij staatsobligaties.

De koers van de obligatie, met name van belang indien u voor afloop van de lening de obligatie zou willen verzilveren of kopen, kan fluctueren en is onder meer afhankelijk van de ontwikkeling van de marktrente en de kredietwaardigheid van de uitgevende instantie of onderneming. Over het algemeen zullen de koersen van obligaties echter minder fluctueren dan die van aandelen. Obligaties bieden kortom een vooraf vastgesteld rendement en een relatief stabielere koers dan aandelen, zolang er geen betalingsproblemen zijn. Ontstaan deze problemen wél, dan kunt u ook bij obligaties niet zeker zijn van het rendement en uw inleg verliezen.

Risico's van beleggingsfondsen

Alle bovengenoemde risico's voor aandelen, obligaties en onroerend goed gelden, afhankelijk van de samenstelling van de portefeuille van het beleggingsfonds, óók voor beleggingsfondsen. In principe worden echter de risico's door de spreiding relatief kleiner. Ook bij het beleggen in beleggingsfondsen dient u echter in de gaten te houden dat uw portefeuille zich niet eenzijdig op één sector van de markt of regio richt.

Valutarisico

Voor alle beleggingsvormen (dus ook voor opties, futures en special products) geldt dat u, indien deze in een andere valuta dan in de Euro worden genoteerd, behalve de reeds genoemde risico's tevens het koersrisico van de betreffende valuta loopt.

Orders

Opgeven van orders

Voor orders die via de beurs uitgevoerd worden onderscheiden we bestensorders en limietorders, alsmede dagen doorlopende orders. Dagorders gelden alleen voor de dag waarop ze aan de beurs aangeboden worden en doorlopende orders gelden voor een gewenste periode. Bestensorders worden tegen de koers uitgevoerd die geldt op het moment waarop de order op de beurs komt. Bij limietorders kunt u bij kooporders een maximumprijs en bij verkooporders een minimumprijs opgeven. De koers waartegen een bestensorder uiteindelijk tot stand komt, is niet van tevoren bekend en is sterk afhankelijk van de op dat moment geldende marktomstandigheden. Indien u niet voor onaangename verrassingen wilt komen te staan, verdient het de voorkeur met limietorders te werken.

Wanneer u uw order opgeeft, dient u er rekening mee te houden dat deze orderopgave in principe definitief is en na fiatting, indien de betreffende beurs op dat moment open is, direct wordt doorgeleid naar de beurs. U zult daarom bij een eventuele foutieve orderopgave niet altijd de kans hebben de order nog te royeren. Bij het opgeven van uw order via medewerkers van de bank dient u er op te letten dat uw order door de medewerker teruggelaten wordt. U bent dan in de gelegenheid te controleren of de gegevens van uw order door de medewerker correct zijn overgenomen. Op die manier worden misverstanden zoveel mogelijk voorkomen. De

bank zal een door u opgegeven verzoek tot royement aan de betreffende beurs doorgeven. Zolang de bank geen bericht van de beurs heeft dat het verlangde royement definitief is, zal de order door de bank worden beschouwd als een order waarvan uitvoering nog altijd mogelijk is. Eventuele uitvoering is voor uw risico.

Fiatteren van orders

De bank voert uw opdracht alleen uit als de positie op de geldrekening ten laste of ten gunste waarvan de effectentransacties worden afgerekend dat toelaat. Indien u op deze rekening een debetstand heeft, wordt bij het bepalen van de vrije bestedingsruimte rekening gehouden met deze debetstand.

Orderuitvoering

Sommige effecten worden op meerdere beurzen genoteerd. Als u een order opgeeft voor een dergelijk fonds, wordt deze standaard aangeboden aan de belangrijkste beurs voor dit fonds. Als u kiest voor uitvoering op een andere beurs, dan dient u er rekening mee te houden dat de kosten voor een dergelijke order aanmerkelijk hoger kunnen zijn. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij uw lopende orders automatisch geroyeerd worden. Dit is bij Euronext het geval in de hieronder opgenomen tabel genoemde situaties.

ADMINISTRATIEVE WIJZIGINGEN	CORPORATE EVENTS
Verandering fondscode	Splitsing
Verandering noteringsvaluta	Dividend
Verandering handelsgroep	Claims
Verandering van handelsplaats	Fusie of overname
Verandering van noteringswijze (prijs vs percentage)	Afsplitsing (spin-off)
Verandering van reguliere handelseenheid (odd lot)	Omgekeerde splitsing (reversed split)
Verandering in effectentype	Einde notering

Er worden op Euronext ook fondsen verhandeld in de zgn. Traded But Not Listed categorie. Deze fondsen hebben geen overeenkomst met Euronext Amsterdam afgesloten en derhalve is het Fondsenreglement niet van toepassing. Informatievoorziening is daarmee onder meer afhankelijk van de eisen die aan de uitgevende instelling worden gesteld in het land/ de landen waar de uitgevende instelling een beursnotering heeft. Euronext Amsterdam kan dan ook niet instaan voor een juiste en tijdige verwerking van corporate actions, stock events en andere koersgevoelige informatie.

In geval van grote koersschommelingen kan de handel door de beurs worden stilgelegd - een zogenaamde 'freeze'- en kan een individuele order geroyeerd worden. Omdat deze freeze in het algemeen slechts kort duurt, is het voor de bank niet mogelijk u hiervan tijdig op de hoogte te stellen. U dient dit soort situaties dan ook zelf in de gaten te houden door regelmatig de status van de order te raadplegen.

Bevestigen van orders en uitvoeringen

Orderbevestigingen, beursnota's en conversieberichten worden per post verstuurd.

Beheer effectendepot

De bank verstrekt u minimaal één keer per jaar een overzicht van uw portefeuille.

Een groot aantal, vooral Nederlandse ondernemingen, keert een zogenaamd keuzedividend uit. Hierbij kunt u kiezen uit een dividend in aandelen (stockdividend) of een dividend in contanten. Tenzij met u vooraf nadrukkelijk anders is overeengekomen, zal Bank ten Cate & Cie u bij de uitkering van keuzedividend niet om een instructie vragen maar standaard namens u kiezen voor een uitkering in contanten.

Als u aandelen bezit, hebt u het recht de aandeelhoudersvergadering van de betreffende onderneming bij te wonen. Via de bank kunt u hiervoor de benodigde toegangsbewijzen aanvragen.

Debetfaciliteit

Tenzij anders met u overeengekomen, wordt u bij het openen van een effectenrekening een debetfaciliteit beschikbaar gesteld.

Limiet

De limiet van deze debetfaciliteit wordt bepaald door de onderpandwaarde van de waarde zoals die geadmistreerd wordt op uw effectenrekening bij de bank. Deze onderpandwaarde is fluctuerend en wordt berekend aan de hand van percentages van de beurswaarden van de fondsen.

De bank kan de wijze van vaststelling van de limiet en/ of percentages wijzigen indien de samenstelling van uw portefeuille of de situatie op de financiële markten daartoe aanleiding geeft. De gehanteerde percentages kunt u desgewenst opvragen bij de bank.

Bij de fiattering van een order wordt al rekening gehouden met de additionele dekkingswaarde die de order met zich meebrengt.

Indien optieposities zijn ingenomen met bepaalde fondsen als onderliggende waarden, tellen deze niet meer volledig mee bij de berekening van de limiet en u kunt dus voor deze fondsen niet zonder meer uitgaan van bovengenoemde percentages. Uw adviseur kan u hierover nader informeren.

Indien het debetsaldo de limiet overtreft, bent u verplicht direct het tekort op te heffen. U kunt dit doen door (een deel van) de portefeuille te verkopen, de geldrekening aan te vullen of aanvullende zekerheid te verstrekken. Indien u niet zelf zorg draagt voor opheffing van het tekort, kan de bank op grond van haar pandrecht tot verkoop van de effecten overgaan of andere zekerheden uitoefenen. Indien u marginverplichtingen hebt, bijvoorbeeld op basis van geschreven optieposities, dan wordt de debetfaciliteit daarvoor (gedeeltelijk) geblokkeerd. Debetstand en margin verplichtingen samen mogen dan de limiet niet overschrijden. Over het debetsaldo bent u rente verschuldigd op basis van het voor de betreffende rekening geldende debetpercentage.

Risico

Indien u gebruik maakt van de debetfaciliteit, belegt u (deels) met geleend geld. Dit betekent dat u het risico loopt dat u niet alleen uw inleg verliest maar zelfs een schuld overhoudt. Het is vanzelfsprekend uw eigen keuze al dan niet gebruik te maken van de debetfaciliteit.

Pandrecht

In de Overeenkomst Effectendienstverlening wordt gesproken van verpanding. Deze verpanding heeft slechts consequenties wanneer uw schuldpositie bij de bank een zodanige omvang krijgt dat deze niet meer binnen de met u overeengekomen kredietnormen past. In alle andere gevallen behoudt u de vrijheid over de verpande waarden te beschikken (voor zover deze vrijheid niet reeds op andere gronden is beperkt).

Soorten dienstverlening

De bank kent drie soorten van dienstverlening voor haar cliënten.

1. Execution only

Hierbij staat zelfwerkzaamheid van de cliënt voorop. Als uitgangspunt geldt, dat de bank zich geen waardeoordeel aanmeet over de beleggingskennis van de cliënt, noch over het verloop van diens beleggingsactiviteiten. De cliënt handelt derhalve op eigen initiatief en voor eigen risico. De bank geeft geen beleggingsadviezen. De cliënt is zelf verantwoordelijk voor het opgeven van orders, de samenstelling van de portefeuille en de zorg dat de portefeuille in overeenstemming is met het beleggingsprofiel van de cliënt.

2. *Beleggingsadvies*

Hierbij adviseert de bank de cliënt. De cliënt neemt echter zelf de beleggingsbeslissingen, die derhalve voor eigen risico van de cliënt zijn. De bank baseert zich bij een beleggingsadvies voor een groot deel op de door de cliënt zelf verstrekte informatie omtrent diens persoonlijke situatie. Cliënt dient daarom in diens eigen belang relevante wijzigingen in deze situatie zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de bank te melden.

Afwijkingen in het profiel zijn voor eigen verantwoordelijkheid van de cliënt. Hardnekkig afwijken van het profiel kan leiden tot een verstoorde balans in de portefeuille.

Met betrekking tot de bestaande portefeuille dient cliënt altijd zelf economische en koersontwikkelingen te volgen voor zover deze relevant zijn. Cliënt kan de adviseur naar aanleiding van deze ontwikkelingen vanzelfsprekend altijd om advies vragen, maar de bank heeft nadrukkelijk geen verplichting op eigen initiatief op deze ontwikkelingen te wijzen.

3. *Vermogensbeheer*

Hierbij geeft de cliënt het beheer uit handen. De basis is de Vermogensbeheerovereenkomst, waarin in overleg de doelstelling van de cliënt ter zake van het vermogensbeheer en de specificatie in eventuele kwalitatieve en kwantitatieve beperking ten aanzien van categorieën van effecten is vastgelegd.

Tarieven

Voor onze tarieven verwijzen wij naar het betreffende overzicht van de bank.

Minderjarigen

U dient zich er rekenschap van te geven dat de wettelijke vertegenwoordiger voor het beleggen op naam van minderjarigen, een machtiging van de kantonrechter nodig heeft. Het is niet de verantwoordelijkheid van de bank om u ter zake te controleren. Het beleid van de bank is echter wél om in ieder geval geen optieovereenkomst of andere derivatencontracten op naam van een minderjarige af te sluiten. Ook zal aan minderjarigen geen debetfaciliteit tegen onderpand van effecten beschikbaar worden gesteld.

Klachten/fouten

De bank doet haar best u zo goed mogelijk van dienst te zijn. Mocht u onverhoopt toch klachten hebben over de uitvoering van uw orders of over door de bank verstrekte adviezen dan is het verstandig dit direct bij de directie van de bank op het hoofdkantoor te Amsterdam te melden. De bank zal uw klacht dan onderzoeken en zij is vanzelfsprekend aansprakelijk als er werkelijk fouten zijn gemaakt. Soms staat echter niet altijd direct vast of er werkelijk een fout gemaakt is of bestaat daarover verschil van mening. In de tussentijd kan de schade oplopen.

Op grond van de wet bent u zélf verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen waardoor de eventuele schade die voortvloeit uit de ongewenste situatie beperkt of gefixeerd wordt. Voor het oplopen van de schade vanaf het moment dat u zelf redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van de ongewenste situatie kan de bank niet aansprakelijk gesteld worden. Het is daarom verstandig om naast uw melding bij de bank ook zelf maatregelen te nemen.

Bank ten Cate & Cie N.V., Amsterdam